

වැලිගම නගර සභාව
මාතර දිස්ත්‍රික්කය

1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීම

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන 2016 මාර්තු 15 දිනදී ඉකුත් වර්ෂයට අදාළ මූල්‍ය ප්‍රකාශන 2015 මාර්තු 11 දිනදී විගණනයට ඉදිරිපත් කර තිබූ අතර, සමාලෝචිත වර්ෂයේ විගණකාධිපතිවරයාගේ වාර්තාව 2016 සැප්තැම්බර් 27 දින සභාවේ ලේකම්වරයා වෙත යවා ඇත.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය

මෙම වාර්තාවේ 1.3 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, මූල්‍ය ප්‍රකාශන වලින් 2015 දෙසැම්බර් 31 දිනට වැලිගම නගර සභාවේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ පොදුවේ පිළිගත් ගිණුම්කරණ මූලධර්මවලට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ අදහස් දැක්වීම

1.3.1 ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති

ගිණුම් පිළියෙල කිරීමේදී අනුගමනය කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති මූල්‍ය ප්‍රකාශන මඟින් හෙළිදරව් කර නොතිබුණි.

1.3.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

පහත දැක්වෙන ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු නිරීක්ෂණය විය.

- (අ) සමුච්චිත අරමුදල සහ අධිකතා හා ඌනතා ගිණුම මඟින් ගැලපීම් කර රු.979,793 ක ණයහිමි ප්‍රතිපාදන ඇති කිරීම නිසා සමාලෝචිත වර්ෂයේ වියදම් සමාන අගයෙන් අඩුවෙන් දැක්වුණි.
- (ආ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ මාස 10 කට අදාළ මුද්දර ගාස්තු ආදායම ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි.

(ඇ) 2015 දෙසැම්බර් 31 දිනට සේන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතියට අයත් ගවයින් 21, එළුවන් 05 සහ කුකුළන් 640 ක් වූ පශු සම්පත් වල වටිනාකම ජීව තොග ලෙස ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි.

(ඈ) නගර සභාවට අයත් පිරිවැය රු.47,317,344 ක් වූ වාහන 13 ක වටිනාකම ශේෂ පත්‍රයේ මෝටර් රථ හා කරත්ත යටතේ දක්වා නොතිබුණි.

1.3.3 නොසැසඳූ පාලන ගිණුම්

මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල දැක්වෙන ගිණුම් විෂයයන් 07 කට අදාළ ශේෂ හා ඊට අදාළ උපයෝගී ලේඛන වල දැක්වෙන ශේෂ අතර එකතුව රු.2,401,840 ක් වූ අසමානතා නිරීක්ෂණය විය.

1.3.4 ලැබිය යුතු හා ගෙවිය යුතු ගිණුම්

පහත දැක්වෙන කරුණු නිරීක්ෂණය විය.

(අ) සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට අවුරුදු 03 ක කාලය ඉක්මවූ එකතුව රු.5,618,179 ක ණයගැති ශේෂ පැවතියද, ඒවා අයකර ගැනීමට පියවර ගෙන නොතිබුණි.

(ආ) සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට අවුරුදු 03 ක කාලය ඉක්මවූ එකතුව රු.75,977,802 ක ණයහිමි ශේෂ පැවතියද, ඒවා නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

(ඇ) වසර 05 ක කාලය ඉක්මවූ එකතුව රු.9,252,495 ක් වූ තැන්පතු ශේෂ සහ නිරවුල් කිරීම දිගින් දිගටම ප්‍රමාද වෙමින් පවතින එකතුව රු.6,097,007 ක් වූ ගිණුම් ශේෂ 06 ක් නිරවුල් කිරීමට පියවර ගෙන නොතිබුණි.

1.3.5 විගණනය සඳහා සාක්ෂි නොවීම

එකතුව රු.88,707,407 ක් වූ ස්ථාවර වත්කම් සම්බන්ධයෙන් යාවත්කාලීනව හා විධිමත් ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනය හා භාණ්ඩ සමීක්ෂණ වාර්තාද, එකතුව රු.18,547,865 ක් වූ පොදු ගබඩා සහ ආයුර්වේද තොග සම්බන්ධයෙන් උපලේඛන හා තොග සමීක්ෂණ වාර්තාද, එකතුව රු.77,928,076 ක් වූ වියදම් ණයහිමි ශේෂ සම්බන්ධයෙන් උපලේඛන හා විධිමත් ණයහිමි ලේඛනයද, එකතුව රු.39,916,515 ක් වූ ණය සම්බන්ධයෙන් ණය ලේඛන හා ශේෂ සනාථද, එකතුව රු.14,633,987 ක් වූ ආපසු ගෙවිය යුතු තැන්පතු සම්බන්ධයෙන් යාවත්කාලීන හා විධිමත් තැන්පතු ලේඛනය හා උපලේඛනද, යනාදී සාක්ෂි ඉදිරිපත් නොකිරීම නිසා විගණනයේදී ඒවා සතුටුදායක ලෙස පරීක්ෂා කිරීමට නොහැකි විය.

1.3.6 නීති, රීති, රෙගුලාසි වලට අනුකූල නොවීම්

ශ්‍රී ලංකා ජනරජයේ මුදල් රෙගුලාසි සංග්‍රහයේ 261 (3) රෙගුලාසියට පටහැනිව බැංකු ජංගම ගිණුම් 04 ක ප්‍රමාණවත් මුදල් ශේෂ නොතිබියදී එකතුව රු.3,500,576 ක් වූ චෙක්පත් නිකුත් කර තිබුණි.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව 2015 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා සභාවේ පුනරාවර්තන වියදමට වඩා වැඩිවූ ආදායම රු.159,912 ක් වූ අතර, ඊට ප්‍රතිරූපීව ඉකුත් වර්ෂයේ ආදායම ඉක්මවූ පුනරාවර්තන වියදම රු.2,728,198 ක් විය. ඉකුත් වර්ෂය සමඟ සැසඳීමේදී සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයේ රු.2,888,110 ක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කෙරුණි.

2.2 විග්‍රහාත්මක මූල්‍ය සමාලෝචනය

පහත දැක්වෙන කරුණු නිරීක්ෂණය විය.

(අ) පුනරාවර්තන ආදායම හා පුනරාවර්තන වියදම අතර අනුපාතය

සමාලෝචිත වර්ෂයේ පුනරාවර්තන ආදායමට සාපේක්ෂව පුනරාවර්තන වියදම සියයට 99.8 ක් තරම් ඉහළ මට්ටමක පැවතිනි.

(ආ) සමාලෝචිත වර්ෂය සහ ඉකුත් වර්ෂ දෙක තුළ සභාවේ මුළු පුනරාවර්තන ආදායම්, ස්වයං උත්පාදන ආදායම් සහ ආදායම් ආධාර සහ මුළු පුනරාවර්තන වියදම් පිළිබඳ සාරාංශගත විස්තරයක් පහත දැක්වේ.

වර්ෂය	මුළු පුනරාවර්තන ආදායම්	ආදායම් ආධාර	ස්වයං උත්පාදිත ආදායම්	මුළු පුනරාවර්තන වියදම්	ස්වයං උත්පාදිත ආදායම් ඉක්මවූ පුනරාවර්තන වියදම්
	රු.	රු.	රු.	රු.	රු.
2015	109,090,520	58,645,730	50,444,790	108,930,608	(58,485,818)
2014	94,470,320	37,674,386	56,795,934	97,198,517	(40,402,583)
2013	88,423,077	28,620,894	59,802,183	88,742,599	(28,940,416)

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත දැක්වෙන කරුණු නිරීක්ෂණය විය.

- (i) සමාලෝචිත වර්ෂය ඇතුළු ඉකුත් වර්ෂ දෙක තුළ සභාවේ ආදායම් ආධාර වල වර්ධනයක් සහ ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ ස්වයං උත්පාදන ආදායම්වල රු.6,351,144 ක අඩුවීමක් විය.
- (ii) සෑම වර්ෂයකම පුනරාවර්තන වියදම් අඛණ්ඩව වැඩිවන වේගයකින් වර්ධනය වී තිබුණු නමුත්, වියදම් පාලනය කර ගැනීම කෙරෙහි සභාවේ අවධානය යොමු වී නොතිබුණි.
- (iii) සභාවේ ස්වයං උත්පාදන ආදායම ඉක්මවා වර්ෂ තුනෙහිම සැලකිය යුතු අගයන්ගෙන් පුනරාවර්තන වියදම වැඩිවී තිබූ අතර, සමාලෝචිත වර්ෂයේදී එම අගය ස්වයං උත්පාදන ආදායම රු. මිලියන 8 කින් ඉක්මවා තිබුණි.
- (iv) ආදායම් ආධාර නොලැබෙන්නට සභාවේ ස්වයං උත්පාදන ආදායම් වලින් පුනරාවර්තන වියදම් ආවරණය කර ගැනීමට කිසිදු ආකාරයකින් නොහැකි තත්ත්වයක් පෙන්නුම් කරනු ලැබේ.
- (v) ඉහත අංක (i) සිට (iv) දක්වා ඡේදවල දැක්වෙන කරුණු අනුව ආදායම් තත්ත්වය ඉහළ නංවා ගැනීමට සභාවේ අවධානය යොමුවිය යුතුව ඇති බවත්, ඒ සඳහා විධිමත් වැඩපිළිවෙලක් සකස් කර ක්‍රියාත්මක කළ යුතු බවත්, එසේ නොමැති වුවහොත් සභාවේ මූල්‍ය තත්ත්වය සම්බන්ධව ගැටළු සහගත තත්ත්වයන් උද්ගත විය හැකි බවත්, එමඟින් අඛණ්ඩ පැවැත්මට අහිතකර බලපෑම් එල්ලවිය හැකි බවත් නිරීක්ෂණය විය.

2.3 කාරක ප්‍රාග්ධන කළමනාකරණය

 2014 වර්ෂයේදී රු.18,315,757 ක ඍණ අගයක් වූ කාරක ප්‍රාග්ධනය 2015 වර්ෂයේදී රු.16,067,526 ක ඍණ අගයක් වී තිබුණි. ඍණ අගය රු.2,248,231 කින් අඩුවී තිබුණු නමුත්, ජංගම වගකීම් පියවා ගැනීමට ප්‍රමාණවත් තරම් ජංගම වත්කම් නොපැවතීම මූල්‍ය කළමනාකරණය අතින් යහපත් තත්ත්වයක් නොවන බව විගණනයේ අදහසයි.

2.4 ආදායම් පරිපාලනය

2.4.1 වරිපනම් බදු

 නගර සභා ආඥා පනතේ 170 (1) හා (2) වගන්ති ප්‍රකාරව හිඟ වරිපනම් අයකර ගැනීමට කටයුතු නොකිරීම නිසා සමාලෝචිත වර්ෂයේ අවසානයට හිඟ වරිපනම් බදු ශේෂය රු.5,426,648 ක් වී තිබුණි.

2.4.2 බදුකුලී

වර්ෂය ආරම්භයට වූ රු.1,533,204 ක හිඟ ශේෂයෙන් කිසිදු මුදලක් වර්ෂය තුළ අයකර ගෙන නොතිබුණු අතර, හිඟ ශේෂ අයකර ගැනීම සඳහා නගර සභා ආඥා පනතේ 170 (1) වගන්තිය ප්‍රකාරව කටයුතු කර නොතිබුණි.

2.4.3 තානායම් කුලී

ඉකුත් වර්ෂවල සිට හිඟව පවතින රු.807,510 ක් වූ තානායම් කුලී අයකර ගැනීමට සමාලෝචිත වර්ෂයේදීද කිසිදු ක්‍රියාමාර්ගයක් ගෙන නොතිබුණි.

2.4.4 උසාවි දඩ හා මුද්දර ගාස්තු

පළාත් සභාවේ ප්‍රධාන ලේකම්වරයාගෙන් හා අනෙකුත් බලධාරීන්ගෙන් 2015 දෙසැම්බර් 31 දිනට උසාවි දඩ වෙනුවෙන් රු.87,600 ක් හා මුද්දර ගාස්තු වෙනුවෙන් රු.2,910,900 ක මුදලක් අයවිය යුතුව තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

පහත දැක්වෙන කරුණු නිරීක්ෂණය විය.

(අ) හිඟ කඩබදු කුලී සහ ටෙන්ඩර් බදුකුලී

වර්ෂයකට වැඩි කාලයක සිට අයනොවී පවතින රු.2,718,534 ක් ඇතුළුව සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට හිඟ කඩ බදු, හිඟ හිටි ටෙන්ඩර් බදු කුලී ශේෂ වල එකතුව රු.6,030,246 ක් වූ නමුත්, හිඟ කුලී අයකර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් සභාව විසින් කිසිදු පියවරක් ගෙන නොතිබුණි.

(ආ) සමීක්ෂණ මණ්ඩල නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීම.

අපහරණය කිරීමට නිර්දේශිත වාහන 02 ක් හා තවත් වාහන 03 ක් ඇතුළුව වාහන 05 ක් සම්බන්ධයෙන් කිසිදු ක්‍රියාමාර්ගයක් නොගෙන අනාරක්ෂිතව ගාල්කර තිබුණි.

3.2 මානව සම්පත් කළමනාකරණය

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත දැක්වෙන කරුණු නිරීක්ෂණය විය.

- (i) ද්විතීයික හා ප්‍රාථමික තනතුරු වල පැවති 49 ක් වූ අතිරික්ත සේවක සංඛ්‍යාව විධිමත් කර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.
- (ii) දෛනික වැටුප් මත බඳවාගත් සේවකයින් 15 දෙනෙකු සඳහා සමාලෝචිත වර්ෂයේදී වැටුප් හා දීමනා ගෙවීමට සහා අරමුදලින් රු.2,071,784 ක වියදම් දරා තිබුණි.

3.3 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

සහා බල ප්‍රදේශය තුළ කරන ලද අනවසර ඉදිකිරීම්

අනවසර ඉදිකිරීම් සම්බන්ධයෙන් 1982 අංක 04 හා 1984 අංක 44 දරන පනත් වලින් සංශෝධිත 1978 අංක 41 දරන නාගරික සංවර්ධන අධිකාරි පනතේ 28(3) වගන්තිය ප්‍රකාර කටයුතු කර අවශ්‍ය නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි.

3.4 හඳුනාගත් අලාභ

පිහිටුවීමේ අරමුණට පටහැනිව ක්‍රියාත්මක වෙමින් පැවති රන්පොහොණිය අලෙවිසැලෙහි සමාලෝචිත වර්ෂයේ ආදායම ඉක්මවූ වියදම රු.7,183,970 ක් වූ අතර, එය සභාවේ මුළු ආදායමින් සියයට 33 ක අගයක් ගෙන තිබුණි.

4. යහපාලනය හා ගිණුම් කටයුතුභාවය

4.1 අයවැය පාලනය

සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා වූ අයවැය ලේඛනයේ ඇතුළත් වැය විෂයයක ප්‍රතිපාදන සීමාව ඉක්මවා රු.14,047,426 ක වියදම්ද, වියදම් විෂයයන් 06 ක එකතුව රු.110,307,996 ක් වූ ඉතිරි කිරීම්ද, ආදායම් විෂයයන් 07 ක ළඟාකර නොගත් ඉලක්කගත ආදායම රු.118,221,726 ක් ද, පැවතීම යන හේතු නිසා අයවැය ලේඛනය ඵලදායී කළමනාකරණ පාලන කාරකයක් ලෙස යොදාගෙන නොතිබුණි.

4.2 අභ්‍යන්තර විගණනය

ශ්‍රී ලංකා ජනරජයේ මුදල් රෙගුලාසි 133 හා 134 හි දැක්වෙන විධිවිධානයන් සහ 2014 පෙබරවාරි 24 දිනැති අංක දපපා/යහ/01/න.ව.ලේ දරන දකුණු පළාත් පළාත් පාලන කොමසාරිස්ගේ චක්‍රලේඛය ප්‍රකාර ප්‍රමාණවත් අභ්‍යන්තර විගණනයක් සිදුකර නොතිබුණි.

4.3 විගණන හා කළමනාකරණ කමිටුව

සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් සභාව විසින් විගණන හා කළමනාකරණ කමිටුව පිහිටුවා නොතිබුණි.

4.4 වත්කම් කළමනාකරණය

පහත දැක්වෙන කරුණු නිරීක්ෂණය විය.

(අ) නිෂ්ක්‍රීය හා ඌන උපයෝජිත වත්කම්

2013 වර්ෂයේදී රු.2,661,725 ක වියදමින් ඉදිකළ හරිත අසපුව 2016 වර්ෂය වන විටත් මහජන ප්‍රයෝජනය සඳහා විවෘත නොකිරීම නිසා එය නිෂ්කාර්ය සම්පතක්ව තිබුණි.

(ආ) පවරා නොගත් වත්කම්

පිරිවැය රු.53,450,139 ක් වූ වාහන 11 ක් සභාව විසින් ප්‍රයෝජනයට ගනිමින් තිබුණු නමුත්, ඒවායේ අයිතිය සභාව වෙත පවරා ගැනීමට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් කටයුතු කර නොතිබුණි.

5. පද්ධති හා පාලන

පහත දැක්වෙන පද්ධති හා පාලන ක්ෂේත්‍ර කෙරෙහි සභාවේ විශේෂ අවධානය යොමු කරනු ලැබේ.

- (අ) ගිණුම්කරණය
- (ආ) අයවැය පාලනය
- (ඇ) ආදායම් පරිපාලනය
- (ඈ) වත්කම් කළමනාකරණය